

II. Censuras ferre possunt *de iure ordinario* omnes et soli Superiores ecclesiastici iurisdictionem in foro externo et contentioso habentes. Patet ex allatis verbis Christi apud *Matth: Quaecumque ligaveritis* etc. His enim verbis Christus dedit Praelatis Ecclesiae, in persona Apostolorum, omnem potestatem ab bonam et rectam Ecclesiae administrationem. Constat etiam ex pluribus locis *Iuris Canonici*.

III. Censuras ferre possunt *ex potestate delegata* omnes et soli Clerici, quibus concessa fuit a Superiore iurisdictionem ordinariam habente. Ratio est, quia omnis et solus Clericus est capax iurisdictionis ecclesiasticae, quae ad censuras ferendas requiritur. — Vide S. Lig. n. 9. et seq.

755. **Regulae.** — 1° Censuras *de iure ordinario* ferre possunt Papa et Concilium generale respectu universae Ecclesiae; Archiepiscopi tum in dioecesibus propriis, tum in dioecesibus Suffraganeorum tempore visitationis, necnon cum agitur de causa ad eorum tribunal delata, quia tunc iurisdictione in Suffraganeos pollent; Episcopi respectu propriae dioecesis, modo electi ac confirmati sint, esto non consecrati (19); Vicarii generales Episcoporum (20): nam cum ipsis Episcopis unum tribunal constituunt; Legati in territorio legationis, et Cardinales in Ecclesia propriae tituli; Concilia provincialia in suis provinciis; Generales, Provinciales, et Superiores locales Ordinum religiosorum pro variis eorum statutis; Capitulum Ecclesiae cathedralis, sede vacante, et ante electionem Vicarii capitularis, qui tali potestate deinceps exclusive gaudebit. — S. Lig. *ibid.*

2° Parochi non possunt *de iure ordinario* (21) ferre censuras, quia iurisdictionem non habent in foro externo et iudiciali, sed tantum administrationem ad rectum parochiae ordinem. — S. Thom. in 4. dist. 18. qu. 3. art. 3.

3° Laici et mulieres, ne *ex delegatione* quidem, censuras ferre possunt (22). Proinde Abbatissae Monialium nequeunt propria auctoritate eas

(19) Vid. S. Alphons. (lib. 7. n. 10.), et cap. *Transmissum* 15. *De Elect. Conf.* etiam Gonzalez (ad hoc cap.).

(20) S. Alphonsus (lib. 7. n. 40.) inducit dissidentes Sayrum, Ugolinum et alios apud Croix (lib. 7. n. 24.). Sed est mera hallucinatio aut Croixii, aut alterius, a quo Croix exscripserit. Nam allegati DD. nihil a communi sententia discrepant.

(21) Auctor addit, *de iure ordinario*, quia nonnullis visum est, aliquando parochos hoc ius exercuisse. Sed textus iuris, unde hoc eruunt, nihil tale evincunt. Vid. Schmalzgr. (lib. 5. tit. 39. n. 20.).

(22) Conveniunt tamen DD., viri laici incapacitatem esse de iure tantum ecclesiastico. Vid. S. Alphons. (lib. 7. n. 12.), et Schmalzgrueber (lib. 5. tit. 39. n. 3.). Potest ergo Summus Pontifex hanc potestatem laico viro delegare, sicut potest dispensare, ut laicus ab Episcopo assumatur in Vicarium.

Quoad feminas S. Alphons. (lib. 7. n. 12.) post Salmanticenses (*De Cens.* cap. 1. n. 48.) censuit, incapacitatem iurisdictionis probabilius esse iuris divini. Alii contra putant, probabilius esse iuris mere humani, atque adeo posse Pontificem ex plenitu-

ferre, sed tantum decretum obtinere possunt, quo sub poena censurae mandata sua servari debeant. — S. Lig. n. 12.

4° Potestas delegata cessat morte delegantis (23), nisi causa a delegato iam fuerit incepta saltem per citationem. Delegatus vero ad censuras ferendas non potest alterum subdelegare (24), nisi expressam habuerit licentiam a delegante, vel nisi saltem sit delegatus ad quascumque causas.

756. **Quaesita.** — QUAER. 1° *An Episcopi haeretici, excommunicati, et suspensi possint valide censuras ferre?*

Resp. 1° *Affirm.*, si sint haeretici, excommunicati vel suspensi occulti. Ratio est, quia Ecclesia ob bonum commune iis usum iurisdictionis non aufert. Illicite tamen agunt, quoties censuras ferunt. — *Ita communiter Theologi* cum S. Lig. n. 12.

dine potestatis eis delegare facultatem ferendi censuras. Praeter alios, quos allegant Salmanticenses (l. c. n. 47.), hanc sententiam tenent Sayrus, Suarez, Laymann, Palaus, Pirhing, Croix apud Schmalzgrueber lib. 5. tit. 39. n. 46.), qui ipsis adhaeret. Quae quidem dicta sint, ut pateat non prorsus certam esse doctrinam, quam A. profert citra ullam dubitationem. Atque in hanc rem afferri solent, quaedam S. Thomae verba ex Comm. in 8. *Ethic.* c. 7. — Sed forte parum consulto. Nam ibi legitur: *Sed mulieri committitur aliquis usus clavium, sicut habere correptionem in subditas mulieres.* Quibus verbis haec alia Sotus (In 4. disp. 20. q. 1. art. 4.) addit ex eodem S. Thoma (In 4. dist. 25.) q. 2. art. 1. ad 1.): *De Abbatissis tamen dicitur, quod non habent praelationem (Sotus legit, iurisdictionem) ordinariam, sed quasi ex commissione.* Ex quibus textibus alii contrariam, ac S. Alphonsus, conclusionem deducunt. Ceterum accipe verba Suaresii (*De Cens.* disp. 2. sect. 3. n. 7.): *Addo praeterea, aliud esse loqui de potestate, ut sic dicam, absoluta Summi Pontificis, aliud de ordinaria lege ecclesiastica. Nam priori modo fortasse non repugnat, Summum Pontificem concedere hanc potestatem (ferendi censuras) alicui feminae: quod tenet Paludanus, et non dissentit Sotus Navarrus, et Ugolinus. Quoniam hoc*

non est contra ius divinum: et ideo nihil est cur Pontifex ex absoluta potestate id facere non possit, sicut etiam potest hanc iurisdictionem laico concedere. Cum itaque Suarez clarissime dicat: *Nihil est cur Pontifex ex absoluta potestate id facere non possit, sicut etiam potest hanc iurisdictionem laico concedere;* manifeste contradicit S. Alphonso, qui contendit, *probabilius* hanc feminae incapacitatem iuris esse divini. Et quidem dignissima, quae advertantur sunt postrema Suaresii verba: *Sicut etiam potest (Pontifex) hanc iurisdictionem laico concedere.* Namque, uti scribit Dicastillus (l. c. n. 132.). *De laicis omni Ordine etiam tonsura carentibus communis Doctorum sententia est, non esse ex iure divino incapaces huius iurisdictionis fori externi.* Tandem dum Suarez quoque testatur, Sotum ab hac sententia non dissentire, inde exurgit, non recte igitur Sotum a S. Alphonso pro sua opinione allegari.

(23) Quia nimirum agitur de causa *iustitiae*; nam secus dicendum in causis *gratiae*.

(24) Excipe delegatos a Rom. Pontifice ex *C. Si pro debilitate* 3. *De Officio Delegati.* Quid autem *iure ordinario* requiratur, ut quis delegari possit. Vid. Schmalzgr. (lib. V. tit. 39. n. 14.).

Resp. 2° *Neg.*, si sint excommunicati vitandi, seu non tolerati, quia tunc omni ecclesiastica iurisdictione privantur. Quid vero, si sint quidem notorii, sed non vitandi? Videtur, eos posse nihilominus censuras valide ferre, quia (aiunt) colligitur ex Constit. Martini V. *Ad evitanda*, ubi sancitur, excommunicatum toleratum, in iis quae pertinent ad publicum officium, non esse vitandum, ne ab iis quidem, qui id sciunt. — Vide S. Lig. *ibid.*

737. — *QUAER.* 2° *An Episcopus possit ferre censuram, si sit extra dioecesim?*

Resp. 1° *Affirm.* si censura feratur per modum praecepti aut statuti ad futura crimina praecavenda. — S. Lig. l. 7. n. 21.

Resp. 2° *Affirm.* etiamsi censura feratur per modum sententiae, quae tamen non indigeat cognitione causae et strepitu iudiciali, vel etiamsi strepitu iudiciali indigeat, venia tamen facta sit ab Ordinario territorii.

Resp. 3° *Neg.*, si censura ferri debeat cum strepitu iudiciali, et licentiam neget Ordinarius loci. Excipe, nisi Episcopus vi expulsus a proprio territorio fuerit; tunc enim sufficit licentia a loci Ordinario petita, licet non obtenta. — V. Schmalzgr. l. 5. tit. 39. num. 26.

QUAER. 3° *An vice versa Episcopus in sua dioecesi existens ferre possit censuram in subditum extra dioecesim existentem?*

Resp. 1° *Affirm.*, si agatur de crimine in propria dioecesi commisso. Ratio est, quia secus delinquens a nullo puniri posset; et quamvis abierit, non tamen cessat iurisdictioni proprii Episcopi subesse. Nec obstat, quod citatio non possit fieri extra territorium; nam sufficit ad censuram incurrendam, ut reus in propria domo citetur aut in loco publico. — S. Lig. n. 22.

Resp. 2° Imo potest Episcopus censuram ferre in subditum delinquentem extra dioecesim, si agatur de re ad suam dioecesim pertinente: sic excommunicari possunt Clerici, qui iussi accedere ad Synodum, non obtemperant; secus vero, saltem probabilius, si crimen extra territorium consummaretur (25). Excipe, nisi sermo sit de censura contra quempiam lata per modum praecepti specialis ad crimen praecavendum, ut probabilius docet S. Alph. l. 7. n. 23., et Laymann validis confirmat rationibus, l. 1. tr. 5. p. 1. c. 4. n. 7. — S. Lig. *ibid.*, Suarez, Salmant.

(25) Cum leges afficiant territorium, atque adeo legibus patriis non teneatur, qui degit extra, proinde delinquens extra territorium non subiicitur censuris per statuta generalia latis. Quod quidem aperte confirmatur ex cap. *Ut Animarum* 2. *De Constit.* in VI. Et cum locus exemptus

(licet situs sit intra fines dioecesis) quoad hoc comparetur cum locis extra territorium positis, propterea, ut communis doctrina habet, delinquens in loco exempto, dioecesanis censuras non incurrit. Vid. Laymann (lib. 1. tr. 5. cap. 4. n. 6.), et Schmalzgr. (lib. 5. tit. 39. n. 49.).

738. — *QUAER.* 4° *An Episcopus possit censura ligare subditum alienum in sua dioecesi delinquentem?*

Resp. *Affirm.* (*) Ratio est, quia omnis delinquens sortitur forum loci, in quo delinquit. *Sic ex Iure can.* lib. 2. tit. 2. *de foro competenti*, cap. 3. Licet autem Episcopus probabilius non possit ferre censuram in peregrinum ante monitionem, potest tamen, postquam is deliquerit in loco, et eum citaverit (26). — S. Lig. n. 26., et l. 6. n. 591.

QUAER. 5° *An Praelati Regulares possint censuram ferre in subditos in quocumque loco existentes?*

Resp. *Affirm.*, iuxta sententiam communem. Ratio est, quia iurdictio Superiorum non est tantum territorialis, sed magis personalis; unde mutatio loci ex parte subditi, nihil iurisdictioni Superioris detrahit. — Ita S. Lig. n. 20.

Haec tamen intelligenda sunt de censuris latis *per particularem sententiam*, aut *per statuta Capituli seu Superioris Generalis*. Nam si censura quaequam lata sit per statutum a Superiore, qui speciale habeat territorium, v. gr. provinciam, tunc attendi potest loci limitatio, atque adeo exemptio eorum, qui extra territorium illud delinquant. (V. Croix lib. 7. n. 28.).

ARTICULUS III. — DE SUBIECTO CENSURARUM

739. **Principia.** — I. Subiectum censurae non potest esse nisi homo baptizatus, rationis capax et subditus. 1° Debet esse baptizatus, quia iuxta Apostolum Ecclesia non iudicat de iis, qui foris sunt; 2° rationis

(*) Non quidem si simpliciter delinquat sed si delictum commissum ex iis sit, quae prohibentur lege ecclesiastica de iure communi canonico vel lege pontificia sub excommunicatione aut aliis poenis a iudice ecclesiastico infligendis. Tunc enim peregrinus ratione illius delicti, quo esset contumax in Ecclesiam sortiretur forum Episcopi loci ubi delinquit. Ita peregrini delinquentes in causis fidei iudicantur et puniuntur ab Episcopo loci. Cf. *Opus Th. Mor.* V. 7. n. 56. seqq.

(26) Haec, uti patet, dicuntur de Censuris *ab homine per sententiam*. Nam si sermo sit de Censuris *speciali iure illius loci* inflictis in delinquentes vel contra ius commune, vel contra leges eiusdem loci proprias, iuxta communi-

rem sententia, quae advenas et peregrinos eximit ab obligatione servandi leges eorum locorum proprias, isti illas non incurrunt. Perperam vero urgeres cum quibusdam (Vid. S. Alphons. lib. 1. n. 156. dub. 2., et lib. 3. n. 332. §. *An autem*) sententiae oppositae qualemcumque probabilitatem, sententiae scilicet, quae peregrinos praedictis legibus subiicit. Probabilitas enim non sufficit ad obligationem imponendam, multoque minus ad poenas subeundas. Vid. Lugo (*Resp. Moral.* lib. 6. dub. 22. n. 3-5.).

Casus autem, in quibus peregrinus ratione delicti sortiatur forum, et censuris possit plecti, vid. apud eundem de Lugo (l. c. n. 6.), et Suarez (*De Cens.* disp. 5. sect. 5. n. 12. 13. et cf. *Opus Th. Mor.* l. c.).

capax, quia censura ordinatur ad correptionem delinquentis; hoc autem locum non obtinet in eo, qui usu rationis caret; 3° subditus, quia censura est actus iurisdictionis, quae non nisi in subditos exerceri potest.

II. Impuberes, licet censuris absolute ligari possint, attamen ob aetatis levitatem ex indulgentia et benignitate Ecclesiae eas non incurrunt, nisi in lege specialiter expressum sit. — S. Lig. n. 14.

Expressus autem in iure duplex tantum casus invenitur, scilicet 1° Si in monasteria Monialium ingressi fuerint. *Trid.* sess. 25. c. 5. — 2° Si Clericos percusserint. Cap. *Pueris* lib. 5. tit. 39. de *Sententia excommun.* — S. Lig. *ibid.*

760. **Quaesita.** — **QUAER.** 1° *An Reges et Reginae ligari possint censuris ab Episcopis?*

Resp. Neg. Nam licet in spiritualibus subiiciantur Episcopis, attamen ex privilegio non possunt ab ipsis censura plecti, sed a solo Papa (27). Hoc autem privilegium decursu temporis legitime introductum est, et ipsis communiter a Doctoribus tributum. — S. Lig. n. 16., *Salmant.* c. 1.

QUAER. 2° *An Episcopi et Cardinales censuris subiiciantur?*

Resp. 1° Certo non possunt subiici censuris latis a seipsis, quia nemo est sui ipsius subditus.

Resp. 2° Subiiciuntur autem censuris papalibus, quia Papa est omnium, etiam Episcoporum, Superior. Attamen ex privilegio iuris non ligantur neque interdicto neque suspensione, nisi in decernendis iis censuris specialis et expressa eorum (Cardinalium et Episcoporum) mentio fiat. — S. Lig. n. 15.

761. — **QUAER.** 3° *An religiosi exempti ab Episcopo loci, censuris episcopalibus ligari possint?*

Resp. 1° *Affirm. probabilius,* si Regulares, licet exempti (28), delinquant circa ea, in quibus vi Canonum et Constitutionum subiiciuntur Episcoporum iurisdictioni, v. gr. in observatione festorum, quae Episcopus indixerit servanda in sua dioecesi, vel in observatione censurarum ab Episcopo promulgatarum, etc. Ratio est, quia iurisdiclio in foro externo inermis ad exequendum leges et statuta esse non potest; nam secus inutilis evaderet. Si ergo in aliqua re Episcopus in Regulares iurisdictione pollet, eo ipso contra delinquentes procedere etiam per censuras

(27) Reges, imperatores, etc., non modo subiiciuntur Pontificiis censuris *latae sententiae per generalia statuta*, v. gr. contra invadentes Ecclesiae bona, territoria, iura, etc., sed etiam censuris per sententiam seu particularem seu generalem puniri possunt.

(28) Si non sint exempti, legibus ac

censuris episcopalibus subiiciuntur non secus ac alii clerici. Insuper si Episcopum habeant seu proprium Praelatum, censuris ligari ab ipso poterunt aequae ac reliqui Regulares a suis Superioribus, Sanchez (*In Decal.* lib. 6. cap. 1. n. 11.), et Schmalzgrueber (lib. 3. tit. 35. n. 61-62.).

potest. Qui enim contentiosam habet potestatem fori externi, uti illa potest in electione cuiusvis poenae, praesertim vero spiritualis censurae, qua Ecclesiastici Praelati contra subditos procedunt. — *Ita iura et unanimis tum Canonistarum tum Theologorum sententia apud Pignatelli* (tom. 3. Cons. 46. n. 24.).

Ex communiore autem sententia Episcopi quoad haec non ordinaria, sed delegata a Sede Apostolica potestate procedunt. Ita S. Alph. l. 7. n. 241. (29). Porro praecipuos casus in quibus exempti quoque Regulares, Episcopi potestati subiiciuntur, enumerat S. Lig. *Hom. apost. tr.* 20. de *Privilegiis* c. 4. (30). Id nihilominus a non paucis auctoribus absolute negatur, quibus favere videntur plura decreta *Pontificum* et *S. Congr. Conc.* (31).

Resp. 2° *Neg.*, si sermo sit de illis Regularibus, qui non solum gene-

(29) Nimirum post exemptionis privilegium, Regulares sunt ac manent exempti, et Romano Pontifici immediate subiecti; quocirca Episcopi non alio titulo adversus eos procedunt, quam *merae commissionis* seu *delegationis*. Quod probe retinendum contra falsam hypothesim De-Luca, qui (*Miscell. Eccl.* disc. 16. n. 13-14.) sibi fingit, Episcopis in casu restitui *nativam iurisdictionem*, eamque propterea evadere *ordinariam*, ut scilicet evincat, hanc *late* interpretandam.

(30) Barbosa (*De Offic. et Potest. Episc.* p. 3. Alleg. 105. n. 14. seq.) casus recenset quinquaginta duos, in quibus Regulares, etiam exempti, iurisdictioni Episcopi subiiciuntur; Chockier vero (*De Iurisd. Ordinar. in Exemptos*, part. 2. q. 45.) enumerat omnino centum et sexdecim. Praecipuos autem habes penes Schmalzgrueber (lib. 5. tit. 33. n. 253. 254.).

(31) In his vestigium habes haud mediocris confusionis in hanc quaestionem inductae; cui etiam debetur, quod S. Alphonsus, collatis simul variis eiusdem sententiis (*Conf. de Privil.* n. 75. - *Ibid.* n. 77. et lib. 7. n. 241.), sibi minus cohaerens appareat. Huius porro confusionis praecipua causa haberi potest, quod quorundam DD., qui vel scripserunt ante promulgationem quorundam decretorum

SS. Congr., vel haec decreta ignorarunt, auctoritas nihilominus ita invocetur, quasi eorum suffragium ad hanc quaestionem dirimendam conferre aliquid possit. Huic causae cum aliae accesserint ex praepostera vel iuris vel Privilegiorum interpretatione, nil mirum si in controversiam vocari id videamus, quod extra controversiam haberi debet. Inde etiam repetendum, quod et Auctor ut mere *probabiliorum* exhibeat potestatem, qua Episcopi *in Exemptos* possint uti censuris, quoties necesse sit ad eos compellendos in iis, in quibus Regulares eorum iurisdictioni subduntur.

At enim Benedictus XIV. (*De Synod.* lib. 9. cap. 16. n. 5. et lib. 7. cap. 41. n. 5.) testatur id, uti certum, decretum et declaratum a S. Congreg. 17 Febr. 1632. hisce verbis: *In his, in quibus a iure communi, a S. Concilio Tridentino, et a Constitutionibus Apostolicis, tributa est Episcopo iurisdiclio in Regulares, potest illos etiam per censuras ecclesiasticas compellere.* Pro qua quidem sententia tum rationes, tum pluries iterata S. Congreg. decreta, tum DD. fere unanimiter consentientium suffragium videsis apud Pignatelli (tom. 3. Cons. 46. n. 11. et 12.), et Monacelli (part. 3. tit. 3. Form. VI. n. 13.).

rali exemptionis privilegio, sed praeterea privilegio speciali gaudent, vi cuius, licet aliis poenis corrigi et coerceri possint, si in iis deliquerint, in quibus eos Episcopis Apostolica Sedes subiecit, non tamen puniri per censuras possunt. Quod quidem privilegium sublatum nunquam generatim fuit, licet Gregorius XV. in quibusdam ipsi derogaverit (Constit. *Inscrutabili*, §. VI.). — S. Lig. n. 241. (32).

(32) Sedulo cavendum, ne confundatur duplex Regularium exemptio seu immunitas ab Episcoporum censuris. Altera enim inde provenit, quod Regulares in quibusdam penitus exempti sint ab Ordinariorum iurisdictione; quocirca cum non sint quoad ea illorum subditi, ipsorum nec legibus nec praeceptis ligantur, atque adeo nec censuris nec aliis poenis puniri possunt. Si qua tamen in re eorundem potestati subdantur (et iam praemissum est, in multis sic eos subdi), in his delinquentes corrigi et puniri et coerceri etiam censuris possunt, uti iam diximus. Altera vero ex eo provenit, quod privilegio speciali quidam Regulares censuris feriri non possint etiam in iis, in quibus alioquin Ordinarium iurisdictioni subiiciuntur, quamvis aliis poenis coerceri ac puniri ab iisdem possint. Et quidem ex huius distinctionis defectu videsis in transversum actos tum Bonacinam (*De Clausura* quaest. 3. punct. 4. n. 8.), tum Henriquez (*Sum.* lib. 7. cap. 25. n. 7.), tum Ascanium Tamburinum (*De Iure Abbatiss.* disp. 25. q. 9. n. 1.), tum Peyrinum (*De Regularib.* tom. 2. *Ad Constit. VI. S. Pii V.* n. 37.), tum Iacobum De Graffis (*Decis.* part. 1. lib. 4. cap. 6. n. 2. 3.), tum denique Io. Aloysium Riccium (*Prax.* tom. IV. resol. 180.), et ex parte etiam Iosephum De Ianuario (*Resol. Select.* res. 34. n. 16.).

Caeterum quod quibusdam Regularibus tributum ab Apostolica Sede fuerit speciale illud privilegium a communi exemptionis praerogativa plane distinctum, manifestum est ex cap. *Volentes* 1. *De Privilegiis in VI.*; nam §. 1. sermo de iis fit, quibus ne interdici, suspendi, vel

excommunicari a quoquam valeant, a Sede Apostolica est indultum; sicut (inquit) sunt religiosi quamplures, in quorum privilegiis continetur, ne quisquam Episcopus vel Archiepiscopus monasteriorum suorum monachos pro ulla causa, ullove loco, interdicere, suspendere vel excommunicare praesumat etc. Hoc ipsum de mendicantibus testatur S. Alphonsus (lib. 7. n. 241.), et concessum denuo hominibus Societatis Iesu patet aperte ex Const. *Licet Debitum* Pauli III. 18. Octobr. 1549. Quod autem inquit Auctor, huic privilegio quidpiam a Gregorio XV. fuisse derogatum, id unice spectat ad quoscumque Exemptos tam saeculares, quam Regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quae suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, et in Ecclesiis suis aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, praedicare praesumpserint; et Episcopis fit facultas, ut in delinquentes, quoties, et quando opus fuerit... per censuras ecclesiasticas, aliasque poenas... procedere... libere et licite valeant.

Quod vero opponunt tum insensissimus huius privilegii osor De Luca (*Miscell. Eccl.* disc. 16), tum qui eum diligentissime exscripsit Monacelli (part. 3. tit. 2. Form. 6.), his Regularium privilegiis derogatum fuisse a Synodo Tridentina, nihil est. In primis enim derogatur privilegiis eatenus, quatenus ea observationi Synodali decretorum repugnent. Atqui facultas procedendi per censuras contra Regulares a Synodo Episcopis tribuitur quoad duo ista tantum, nempe 1° ut Regulares

QUAER. 4° *Quomodo se gerere debeat dubitans, an censura ligetur?*

Resp. Si dubitet an a censura fuerit absolutus, se habere debet tanquam censura adhuc innodatum, donec Superiorem interrogaverit. Idem dicendum est, si dubitet de potestate Superioris in censura ferenda, siquidem pro eo semper praesumendum est. Secus vero si dubitet, utrum censuram incurrerit, sive dubium sit *facti*, v. gr. circa crimen, puta si dubitet, an percussio Clerici fuerit graviter iniuriosa; sive dubium sit *iuris*, id est circa sententiam, puta in dubio, utrum censura sit latae vel ferendae sententiae, etc. — S. Lig. n. 32. et 67.

762. — QAER. 5° *An possit quis ligari pluribus censuris simul?*

Resp. Affirm. Nihil enim obstat quominus quis pluribus simul vinculis constringatur. Nam quemadmodum potest quis plura patrare peccata

cogantur ad restituendum novitiis abeuntibus, quidquid monasterio dederant; 2° ut servetur clausura monialium; quibus Sanchez (*De Matrim.* lib. 7. disp. 33. n. 23.) tertium casum addit de Regulari, qui missam extra ecclesiam aut oratorium celebret. Sed insuper quod mens Concilii non fuerit derogare speciali illi quorundam Regularium privilegio, patet ex S. Congr. Declaratione 9. Apr. 1587., in qua agitur de eodem casu ac in decreto Synod. Eam autem Suarez (*De Relig.* Tr. 8. lib. 1. cap. 10. n. 27.) sic refert: *Regulares adeuntes monasteria monialium sine licentia Episcopi, incidunt in poenam excommunicationis, quam Episcopus suo edicto proposuit, nisi Regulares illi haberent ex privilegio, quod non possint excommunicari; et tunc deberent puniri a suis Superioribus alia poena.*

Et haec luculenter confirmantur ex iis, quae habet Prosper Fagnanus (in cap. *Quantò De Privilegiis*, n. 9.). Quaestionem enim hanc proponit: *An posita Constitutione Gregorii XV. de Exemptorum privilegiis, Regularis absque legitima licentia accedens ad monasterium monialium Regularibus subiectarum, ibique in loco colloquii destinato cum moniali colloquens, a Dioecesano Episcopo tamquam Sedis*

Apostolicae Delegato coerceri ac puniri possit; respondet, apertam esse decisionem, eum incidere in excommunicationem, si eunti ad monasterium Episcopus eam poenam imposuit. Tum vero diserte haec subdit: *Quam sententiam iamdiu approbavit S. Congregatio, dum declaravit, Regulares accedentes ad monasteria monialium etiam exempta ab Episcopi iurisdictione, incidere in poenam excommunicationis contra accedentes Episcopi edicto propositam, nisi haberent nominatim privilegium, ut non possint excommunicari; et tamen eo etiam casu censuit, eos aliis poenis esse puniendos.*

Ex quibus etiam colligitur, rem acui nec Sanchez (*De Matrim.* lib. 7. disp. 33. n. 23.) tetigisse, nec Lezana (*Summ. Quaest. Regul.* tom. II. part. 3. V. *Exemptio Regularium*, n. 11.), qui dum hoc Regularium privilegium tuentur, excipiunt tres illos casus in Synodo Tridentina expressos. Quod idem dicendum de Iacobo Pignatelli, qui in eandem hallucinationem incidit, licet alioqui speciale illud Regularium quorundam privilegium (tom. 3. Cons. 46. n. 25., et tom. 7. Cons. 44. n. 26. 27.) non concedit modo, sed plurius DD. suffragio defendit. Cf. *Opus Th. Mor.* V. 7. n. 68. seqq.